

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ : 6^η ΕΝΟΤΗΤΑ & ΕΛΕΝΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

Μουσικήν [...] πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὄφελος ἀσκεῖν, Ἀρκάσι στους στους ἀναγκαῖον. [...] Παρά μόνοις γάρ Ἀρκάσι πρῶτον μὲν οἱ παῖδες ἐκ νηπίων ᾄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμους τοὺς ὕμνους στους παιᾶνας, οἷς ἕκαστοι κατὰ τὰ πάτρια τοὺς ἐπιχωρίους ἥρωας στους θεοὺς ὕμνοῦσι· μετὰ στους ταῦτα [...] πολλῇ φιλοτιμίᾳ χορεύουσι κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς ἀύληταῖς ἐν τοῖς θεάτροις [...] Στους τῶν μὲν ἄλλων μαθημάτων ἀρνηθῆναι τι στους γινώσκειν οὐδὲν αἰσχρὸν ἡγοῦνται, στους γε στους ᾧδὴν οὐτ' ἀρνηθῆναι δύνανται διὰ στους κατ' ἀνάγκην πάντας μανθάνειν, οὐθ' ὁμολογοῦντες ἀποτρίβεσθαι διὰ στους τῶν αἰσchrῶν παρ' αὐτοῖς νομίζεσθαι τοῦτο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Μουσικήν...ὕμνοῦσι».

Μονάδες 4

2. Τι ἤθελαν να πετύχουν οι Αρκάδες καθιερώνοντας την καλλιέργεια στους μουσικής και του τραγουδιού;

Μονάδες 4

3. α) Να κλιθούν και στους δύο αριθμούς τα ουσιαστικά: Οἱ παῖδες, τοῖς ἀνθρώποις.

Μονάδες 2

β) μανθάνειν: να κλιθεῖ ο αόριστος β στην οριστική και υποτακτική ἐγκλίση ενεργητικής φωνής.

χορεύουσι: να γίνει χρονική αντικατάσταση.

Μονάδες 2

4. α) Να κλιθεί όλο μαζί και στους δύο αριθμούς: **τούς έπιχωρίους ήρωας**.

Μονάδες 2

β) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους τύπους: **οι παῖδες, ἄδιν, θεούς**.

Μονάδες 2

5. Να συμπληρώσετε την τρίτη στήλη του πίνακα που ακολουθεί, συνδυάζοντας κάθε πρωτότυπη λέξη της πρώτης στήλης με την κατάλληλη παραγωγική από τη δεύτερη στήλη:

Πρωτότυπη λέξη	Παραγωγική κατάληξη	Παράγωγο ρήμα
ανάγκη	-εύω	αναγκάζω
βίος	-άζω	
νόμος	-ίζω	
παιάν	-άω-ω	
παις (γεν.παιδός)	-έω-ω	
τρυφή	-ίζομαι	
ύμνος	-όω-ω	
χάρις	-ίζω	

Μονάδες 4

ΑΡΧΑΙΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΕΛΕΝΗ ΕΥΡΙΠΙΔΗ

Α ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ-ΣΚΗΝΗ 2^η

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ	Ποιος είναι κει όξω; Φύγε, γιατί στέκεις στη θύρα; Θα ενοχλήσεις τους αφέντες. <u>Θα σε σκοτώσουν, Έλληνας αν είσαι.</u> ¹³ Κανέναν δεν αφήνουν εδώ νά 'ρθει.	495
MEN.	<u>Σωστά μιλάς, γριούλα, να, σ' ακούω·</u> <u>όμως κι εσύ μαλάκωσε λιγάκι.</u> ¹⁴	500
ΓΕΡ.	<u>Φεύγα· δουλειά μου να εμποδίζω, ξένε,</u> ¹⁵ τους Έλληνες το σπίτι όταν ζυγώνουν.	
MEN.	Μη σπρώχνεις ντε, το χέρι μη μου σφίγγεις.	
ΓΕΡ.	Εσύ θα φταις, στο λέω, αν δε μ' ακούσεις.	
MEN.	Πήγαινε μέσα, πες στ' αφεντικά σου.	505
ΓΕΡ.	Κακό για σένα, αν μάθουνε πως ήρθες.	
MEN.	<u>Τους ναυαγούς κανείς δεν τους πειράζει.</u> ¹⁶	
ΓΕΡ.	Κάποιο άλλο σπίτι τότες άντε να 'βρεις.	
MEN.	Δε φεύγω, θα μπω μέσα, να μ' αφήσεις.	
ΓΕΡ.	Ενόχληση έχεις γίνει, θα σε διώξουν.	510
MEN.	Αχ! πού είσαι, κοσμοζάκουστε στρατέ μου.	
ΓΕΡ.	Εκεί, μα όχι εδώ, σπουδαίος ήσουν.	
MEN.	Θεοί, να μ' ατιμάζουν έτσι εμένα!	

ΓΕΡ. Δακρύζεις; Τι σου φέρνει τόση λύπη;

MEN. Την πρώτη μου, παλιά ευτυχία θυμάμαι. 515

ΓΕΡ. Δεν πας λοιπόν στους φίλους σου να κλάψεις;

MEN. Ποια είναι η χώρα αυτή; Ποιο το παλάτι;

ΓΕΡ. Η Αίγυπτος και του Πρωτέα¹⁷ το σπίτι.

MEN. Η Αίγυπτος; Πού έχω αράξει ο δόλιος!¹⁸

ΓΕΡ. Σου φτάνει τα λαμπρά νερά του Νείλου; 520

MEN. Όχι· στενάζω για τις συμφορές μου.

ΓΕΡ. Δεν είσαι ο μόνος· κι άλλοι δυστυχούνε.¹⁹

MEN. Ο βασιλιάς που μου είπες είναι μέσα;

ΓΕΡ. Να ο τάφος του· ο γιος του βασιλεύει.

MEN. Βρίσκεται στο παλάτι ή έχει φύγει; 525

ΓΕΡ. Λείπει· και των Ελλήνων εχθρός μέγας.

MEN. Τι του έκαναν κι εγώ θα το πληρώσω;²⁰

ΓΕΡ. Είν' η Ελένη εδώ, του Δία η κόρη.

MEN. Τι λες; Πώς είπες; Ποια; Πες το μου πάλι.

ΓΕΡ. Η κόρη του Τυνδάρεω απ' τη Σπάρτη. 530

MEN. Κι εδώ από πού σας ήρθε; Εξήγησέ μου.

ΓΕΡ. Από τη Λακεδαίμονα έχει φτάσει.

MEN. Πότε; Την έκλεψαν απ' τη σπηλιά μου;²¹

ΓΕΡ. Προτού να πάνε οι Αχαιοί στην Τροία.²²

Μα τώρα φύγε. Κάτι στο παλάτι 535
 συμβαίνει που μας έχει αναστατώσει.
 Ήρθες σε δύσκολη στιγμή· ο αφέντης
 αν σ' έβρει εδώ, το θάνατο θα λάβεις
για δώρο της φιλοξενίας.²³ Έχω
 στους Έλληνες αγάπη, ωστόσο σου είπα 540
 λόγια πικρά, γιατί τονε φοβάμαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1^ο Θέμα:

α. Να σημειώσετε Σ για κάθε σωστή και Λ για κάθε λανθασμένη από τις προτάσεις.

1. Η Γερόντισσα διώχνει με σκληρότητα τον Μενέλαο.
2. Ο Μενέλαος δεν σκόπευε να φτάσει στην Αίγυπτο.
3. Ο βασιλιάς του τόπου εχθρεύεται τους Έλληνες εξαιτίας της Ελένης.
4. Η Γερόντισσα πληροφορεί τον Μενέλαο ότι η Ελένη μόλις έφτασε από τη Λακεδαίμονα.

β. Για ποιους λόγους επιλέγεται ως θυρωρός μια αδύναμη γυναίκα και όχι ένας χειροδύναμος στρατιώτης;

Μονάδες 8

2^ο Θέμα

Να σημειώσετε τρεις στίχους στους οποίους η Γερόντισσα φέρεται με σκληρότητα στον Μενέλαο.

Μονάδες 4

3^ο Θέμα

α. Να παρακολουθήσετε τα συναισθήματα του Μενέλαου στη σκηνή.

Μονάδες 3

β. Να εντοπίσετε τους σκηνοθετικούς δείκτες που υπάρχουν στο απόσπασμα.

Μονάδες 5